

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Croesvs Et Codrvs. hoc est, Copiæ Et Inopiæ Damna vel
Lvcra, à bono iustoq[ue] Mundi Governatore Deo
Distribvta**

Stengel, Georg

Ingolstadij, 1648

§. 5. Paupertas malæ educationis & vitioru[m] caussa, virtutumq[ue] obex
esse videtur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52359)

nis pauperis, oderunt eum, insuper & amici
procul recesserunt ab eo. Etiam proximo suo
pauper odiosus erit: amici verò diuitum multi.

2. Quòd rebus necessarijs careat, idem te-
statur. *Redemptio anima viri, diuitia sua: qui
autem pauper est, increpationem non sustinet,*
nihil potest militi importunè petenti ob-
sistere; nullo munusculo lenire ferocientem
exactorem; non se à seruitute, non à vin-
culis captus, non à tyrannide liberare op-
pressus. 3. Hoc ipso, quia pauper amicis
caret, despicitur, & ita inops est, vt ope ca-
reat etiam aliena: Hinc illud:

Martial.

*Pauper eris semper, si pauper es, Ami-
liane:*

Dantur opes nullis nunc nisi diuitibus.

Ouid lib.
1. Fast.

Et alterius Poëtæ.

*In pretio pretium nunc est: dat census ho-
nores,*

Census amicitias, pauper ubiq; iacet.

Iuuenal.
Satyr. 3.

Denique *Haud facile emergunt, quorum vir-
tutibus obstat*

Res angusta domi.

§. V.

*Paupertas mala educationis & vitiorum causa,
virtutumq; obex esse videtur.*

4. Paupertas idcirco est malæ educationis
causa,

caussa, quia deest didactrum, quod detur magistris dicentibus:

Scire volunt omnes, mercedem soluere ne-

mo:

deest peculium, quod detur pædagogis, frustra non seruiantibus; deest argentum, quod detur opificia docentibus. Hinc, teste Plutarcho, Aristidis Atheniensis indigna paupertas, liberos eius partim, ad stipem publicè accipiendam, adegit, ob inopiam, manus porrigere: partim redegit ad tabulas præstigiatrices; nulli verò facultatem rei vllius præclaræ, aut ipsius dignitati conuenientis gerendæ permisit. 5. Certè sæpe numero dira egestas, ad quædam indecora, immò nefanda homines agenda, vel patienda impulit. Egestas multos eò adduxit, vt furta committerent, vt rapinas exercerent, vt latrocinia patrarent. 6. Egestas constantiam labefactauit, fortitudinem fregit; prudentiam seduxit, iustitiam vendidit; seditiones mouit, prodiones promouit; innocentiaæ scopulus, sanctitatis naufragium fuit, & ruina virtutum. Atq; hoc etiam sensu Propheta dixit: *Infirmata est in paupertate virtus mea.* S. Hieronymus legit: *Infirmata est in iniquitate virtus mea,* Psal. 30. 12.

Plutarch.
in Aristi-
dis & Ca-
tonis
comp.

- ac si idem sit dira egestas, & iniquitas. *Aliquid quotidie*, inquit ad Lucilium Seneca, *aduersus paupertatem auxilij compara, nec minus aduersus ceteras pestes.* Senecæ igitur inter pestes est paupertas, & quia virtutum robur tollit, eneruatque vires pectoris generosi, cuius vigor, vt in Iob legimus, fit *inopiâ & fame sterilis*; & quia pessimas inducit in hominum mentem dispositiones, quæ quasi tempestas sunt vitiorum. Ita enim Ieremias loquitur: *Pellis nostra quasi clibanus exusta est à facie tempestatum famis.* Varias enim fames excitat tempestates, vnde boni mores, & bonæ artes, & bonæ virtutes naufragium patiuntur. Itaque sapientes diram egestatem, quasi *iniquitatem, pestem, tempestatem* censuerunt fugiendam: *vt dum mater criminum necessitas tollitur, peccandi ambitio auferatur*; ait Cassiodorus. Quin, teste S. Chrysologo, ipse *esurit Christus, vt tendandi materiam diabolus inueniret.* Quare non sine causa orauit regius Psaltes: *De necessitatibus meis erue me.* Et Manasses coniux Iudithæ illi sufficientem censum reliquit, ne egestate oppressa ad illicita trahe- retur, inopiaq; illi esset occasio ruinæ. Quia, vt Cicero sensit, *omnes qui in paupertate sunt, malunt*
- Senec.
ep. 2.
- Iob. 30. 3.
- Thren. 5.
10.
- Cassio-
dor. lib. 9.
ep. 13.
S. Pet.
Chrysol.
serm. 11.
Psal. 24.
Iudith. 8.
7.
- Cic. ad
Herenn.

malunt maleficio, quàm officio parare diuitias.

Et Philosophus existimat fieri non posse, ut indigens operetur bona. Certè alibi ait: *Impossibile est, indigentem bene principari, & studio vacare.* Saltem hoc incommodi habet pauper, quòd non possit egentibus subuenire, neque exercere liberalitatem, quæ apud inopes nimis paruo centro & spatio est circumscripta.

§. VI.

Bula exemplum egestate ad rapinas adacti.

Atque, ut vnum alterumue exemplum, afferam, in quo apparet, quid in vitijs possit paupertas, de iuris violatione, ita pronunciat D. Ambrosius: *Sicut diuitia negligentiam pariunt salutis; ita egestas dum saturari querit, à iustitia declinat.* Si enim ex ossis, ut in prouerbio est, suum ipse rodit pedem, quantò auidiùs inuadet alienum? Quare, ut inopiam mutaret in abundantiam, testis Xiphilino, Bulas cœpit, infestissimis armis, per Italiam grassari, factusque est, sub Seuero Imperatore, famosissimus latro. Si quidem comparatâ sexcentorum sicariorum manu, per totum biennium, maximas prædas fecit. Hic cum Centurionem vitæ suæ insidiatorem cepisset, raso eum capite ad

Aristot.
1. 3. Ethic.
Idem 1. 2.
Politico.

S. Ambr.
in epist.
S. Pauli.

Xiphilino
in vita
Seueri.

Seuero